

Národní knihovna České republiky**Opatření generálního ředitele č. 14/2025****Etický kodex Národní knihovny České republiky****Čl. I****Preambule**

Národní knihovna České republiky (dále jen „NK ČR“) je veřejnou demokratickou institucí, která shromažďuje, uchovává a poskytuje informace všem členům společnosti. Je odborným centrem systému knihoven České republiky. Jejím úkolem je nejen pečovat o národní kulturní dědictví, ale také aktivně napomáhat naplňování společenských hodnot, zejména práva jedince na vzdělání, na informace a na přístup ke kulturním hodnotám.

NK ČR respektuje základní lidská práva a svobody, mezi nimiž na předních místech stojí právo na život a zdraví, nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, právo na zachování lidské důstojnosti, osobní cti a dobré pověsti, svoboda myšlení, náboženského vyznání a projevu, i svoboda umělecké tvorby a vědeckého bádání. Snaží se předcházet jednání, jež by tato práva a svobody porušovalo.

NK ČR odmítá veškeré formy diskriminace, zejména diskriminaci na základě rasy, etnického původu, národnosti, ideologie, náboženského vyznání, víry, světového názoru, věku, pohlaví, sexuální orientace, fyzického či smyslového handicapu, jazyka, sociálního původu, rodinného stavu nebo majetkových poměrů. Vůči zaměstnancům a veřejnosti jedná s respektem, bez ohledu na sociokulturní odlišnosti. Dodržuje princip rovného přístupu a rovných příležitostí. Odmítá jakoukoliv formu sexuálního obtěžování a násilí. NK ČR není místem pro uplatňování zájmů politických stran a hnutí a jejich kampaní.

Etický kodex NK ČR definuje společné hodnoty a základní standardy pracovního chování všech zaměstnanců, které podporují dosahování poslání a cílů NK ČR a posilují její dobré jméno. V zájmu zachování a prohlubování důvěry veřejnosti v NK ČR se zaměstnanci při výkonu práce i ve svém veřejném vystupování mimo zaměstnání (zejména na internetu a sociálních sítích) chovají tak, aby nezakládali důvod k ohrožení její důvěryhodnosti.

Etický kodex vyjadřuje hodnoty, postoje a normy etického chování, kterými se všichni zaměstnanci řídí při své pracovní činnosti a které má veřejnost právo očekávat. NK ČR usiluje o odbornost, profesionalitu a řádnou péči o svěřené hodnoty. NK ČR se plně hlásí k hodnotám fyzicky i sociálně bezpečného a inkluzivního pracovního prostředí, v němž je jednání lidí vedeno principy ohleduplnosti a respektu k potřebám všech osob.

Čl. II**Společné zásady**

- 1) Zaměstnanec NK ČR dodržuje zákony České republiky a ostatní právní předpisy, jakož i vnitřní předpisy NK ČR.
- 2) Zaměstnanec NK ČR ctí mravní principy a zásady, dodržuje tento kodex a základní pravidla slušného chování.
- 3) Zaměstnanec NK ČR ctí zásady transparentnosti a odpovědnosti. Jedná vždy korektně,

poctivě, odpovědně a politicky nestranně nejen vůči svým kolegům, ale také vůči veřejnosti a pracovníkům jiných institucí a úřadů.

- 4) Zaměstnanec NK ČR:
 - a) nejedná ze zloby či náklonnosti a nenadržuje žádnému z účastníků jednání;
 - b) přispívá k atmosféře vzájemné důvěry a respektu;
 - c) nepřipouští ovlivnění pracovních záležitostí osobními vztahy;
 - d) neuhýbá před odpovědností.
- 5) Zaměstnanec NK ČR obhájí svobodu myšlení, bádání, vyjadřování, korektní výměnu názorů a informací.

Čl. III

Zásady jednání a etiky práce

- 1) Zaměstnanec NK ČR usiluje o to, aby vykonával svoji práci na vysoké odborné úrovni s využitím nejnovějších poznatků a s respektováním všeobecně uznávaných standardů odborné činnosti. Pracovní záležitosti vyřizuje zodpovědně, bez zbytečných průtahů, nejpozději v zákonem nebo orgánem veřejné moci stanovených lhůtách tak, aby nevznikaly zbytečné náklady nebo rizika pro NK ČR.
- 2) Zaměstnanec NK ČR pracuje a vystupuje slušně, ohleduplně, ochotně, čestně a svědomitě ve shodě s posláním NK ČR. Snaží se aktivně zabránit jakékoliv činnosti nebo jednání, které by poškozovalo dobrou pověst NK ČR.
- 3) Vykonává své pracovní povinnosti nestranně a takovým způsobem, aby v očích veřejnosti nebyla narušena důvěra v NK ČR v její činnosti a poslání. Při svém jednání na veřejnosti volí vhodnou formu oděvu, který odpovídá charakteru práce a situaci, při které reprezentuje NK ČR.
- 4) Vůči ostatním zaměstnancům nevyvíjí nevhodný či nemístný nátlak. Případné kritické podněty podává věcně podložené. Kritiku a alternativní názor uplatňuje konstruktivně a v zájmu věci.
- 5) Svým chováním k ostatním zaměstnancům přispívá k vytvoření zdravého a bezpečného prostředí, a to zejména tím, že:
 - a) dbá na to, aby jeho chování vůči druhým bylo založeno na profesní kolegalitě, vzájemné úctě a diskrétnosti;
 - b) nenarušuje důstojnost svých spolupracovníků agresivními či pomlouvačnými výroky;
 - c) nedopouští se jakékoliv formy šikanování a obtěžování;
 - d) netoleruje jakékoliv formy šikanování a obtěžování ze strany spolupracovníků či vedoucích zaměstnanců a aktivně proti nim vystupuje;
 - e) netoleruje jakékoliv formy násilí;
 - f) nezastrašuje jiného zaměstnance, ani na něj nevyvíjí jakýkoliv nátlak.
- 6) Zaměstnanec NK ČR aktivně podporuje etické jednání a podílí se na vytváření protikorupčního prostředí.
- 7) Zaměstnanec NK ČR se vyvaruje zneužití a vynášení interních informací, zejména

vůči třetím stranám, s výjimkou skutečností, které zakládají podezření na korupční jednání nebo jiná jednání v rozporu se zákony ČR, kde zaměstnanec postupuje v souladu s interní směrnicí k vnitřnímu oznamovacímu systému a ochraně oznamovatelů a se zákony ČR.

- 8) Poukáže-li zaměstnanec NK ČR oprávněně na střet zájmů, korupci nebo jiné neetické chování jiného zaměstnance, nebude mít toto oznámení negativní důsledky v jeho pracovněprávním vztahu.
- 9) Žádný zaměstnanec NK ČR nesmí zneužívat výhod vyplývajících z jeho postavení a využívat informace, které se dozvěděl v zaměstnání pro svůj soukromý zájem či zájem třetích osob. S informacemi a údaji, které se dozvěděl při výkonu svého povolání, nakládá diskrétně a podle relevantních vnitřních či zákonných předpisů (např. GDPR).
- 10) Pokud se zaměstnanec u některého z ostatních zaměstnanců setká s neetickým jednáním, které jako takové nelze tolerovat, snaží se zjednat nápravu v souladu s dobrými mravy. Soustavně usiluje o prevenci takového jednání. Pokud situace přetrvává nebo dojde k eskalaci situace, zaměstnanec se obrátí s podnětem na prošetření porušování Etického kodexu na Etickou komisi. Každý zaměstnanec má právo upozornit na neetické chování ostatních a požadovat se přiměřené podpory.

Čl. IV

Střet zájmů

- 1) Příbuzenský, partnerský, intimní, obchodní či jiný blízký vztah (dále jen „blízký vztah“) mezi osobami v hierarchickém postavení představuje střet zájmů a zavdává důvod k pochybnostem o objektivitě, nestrannosti a rovném přístupu.
- 2) Zaměstnanci NK ČR nesmějí, jakkoliv zvýhodňovat anebo naopak diskriminovat zaměstnance, se kterým chtějí mít, mají nebo měli intimní nebo jiný blízký vztah, či ztěžovat výkon jeho práce.
- 3) Zjištění o případném střetu zájmů nebo podezření na něj dají zaměstnanci v zájmu zachování transparentnosti na vědomí svému nadřízenému v rámci hierarchického uspořádání.

Čl. V

Etika při řízení NK ČR

- 1) Vedoucí zaměstnanci na všech stupních řízení vykonávají svou pozici řádně, slušně a odpovědně a jednají s vědomím, že s přijetím vyšší odpovědnosti je spojen závazek zvlášť důsledně dodržovat tento kodex a vést k jeho respektování i ostatní zaměstnance. Jsou si vědomi své odpovědnosti za dobré jméno NK ČR.
- 2) Jsou odpovědní za celkový rozvoj svého pracoviště a svých podřízených. Aktivně podporují profesní rozvoj, spravedlivé ohodnocení a podmínky pro seberealizaci svých podřízených a sami jdou příkladem v orientaci v tématech přispívajících k bezpečnému a inkluzivnímu pracovnímu prostředí.
- 3) Vedoucí zaměstnanec má aktivní povinnost chránit jím řízené zaměstnance před neetickým jednáním, šikanou a dalšími negativními jevy na pracovišti. V případě zjištění takového jednání bez zbytečného odkladu zjedná nápravu.
- 4) Při řízení lidských zdrojů a v rámci pracovních vztahů je nepřípustné zejména:

- a) upřednostňovat zaměstnance při přijímání, hodnocení, odměňování, vzdělávání či povyšování na základě osobních vztahů nebo jiných kritérií, která nesouvisí s pracovním výkonem či schopnostmi;
- b) nerespektovat lidskou důstojnost a soukromí zaměstnanců;
- c) zneužívat či vynášet důvěrné osobní informace o podřízených nebo jiných zaměstnancích;
- d) uplatňovat rozdílný přístup v požadavcích na dodržování vnitřních předpisů a etických pravidel;
- e) dopouštět se jakékoliv formy sexuálního obtěžování, šikany (mobbing, bossing) nebo vytvářet či tolerovat prostředí pro jejich vznik;
- f) tolerovat verbální konflikty mezi zaměstnanci nebo projevy nerovného zacházení.

Čl. VI

Etická komise NK ČR

- 1) K posuzování podnětů ve věci dodržování Etického kodexu se ustavuje jako poradní orgán generálního ředitele NK ČR Etická komise NK ČR.
- 2) Podrobnosti o Etické komisi NK ČR a o přijímání podnětů upravuje Jednací řád Etické komise NK ČR. Etická komise shromažďuje podklady a informace týkající se případu, který je jí předložen. Generálnímu řediteli NK ČR předkládá zprávu o tom, co zjistila, své závěry a doporučení pro další postup ve věci. Etická komise NK ČR není orgánem činným v trestním řízení, tudíž není oprávněna podnikat jakékoli právní kroky a činit jakékoli právní úkony ohledně jí řešených případů.
- 3) Případy porušení Etického kodexu mohou být se zřetelem ke své povaze, jakož i dalším okolnostem případu, posouzeny jako porušení povinností vyplývajících z právních předpisů vztahujících se k pracovníkem vykonávané práci, případně jako nesplňování požadavků pro řádný výkon práce. S uvedeným posouzením může být spojeno uplatnění příslušných pracovněprávních důsledků či trestněprávních důsledků.
- 4) Činnost Etické komise NK ČR nenahrazuje činnost orgánů činných v trestním řízení. Pravomoc přijímat ohledně případů řešených Etickou komisí NK ČR opatření, podnikat právní kroky nebo předat věc orgánům činným v trestním řízení nebo orgánům příslušným k přestupkovému řízení má výlučně NK ČR.

Čl. VII

Závěrečná ustanovení

- 1) Etický kodex byl před přijetím projednán s odborovou organizací působící při NK ČR.
- 2) Všichni vedoucí zaměstnanci jsou povinni seznámit s Etickým kodexem Národní knihovny České republiky své podřízené zaměstnance. Etický kodex je k dispozici na intranetu.
- 3) Všichni vedoucí zaměstnanci 3. a 4. stupně odevzdají do 15 pracovních dnů od účinnosti Etického kodexu své písemné potvrzení o seznámení se s ním a o závazku jej dodržovat. Vzor potvrzení rozešle odbor Personální a mzdy.
- 4) Ředitelé odborů zajistí od všech svých podřízených zaměstnanců písemné potvrzení o seznámení se s tímto Etickým kodexem a o závazku jej dodržovat. Toto potvrzení bude po předání na odbor Personální a mzdy součástí osobní složky zaměstnance.

- 5) V případě nových zaměstnanců bude seznámení se s Etickým kodexem a písemné potvrzení o něm a o závazku jej dodržovat předloženo při přijetí do zaměstnání.
- 6) Zrušuje se opatření generálního ředitele č. 2/2021 Etický kodex NK ČR.
- 7) Etický kodex nabývá platnosti dnem podpisu a účinnosti ke dni 1. 10. 2025.

V Praze dne

Mgr. Tomáš Foltýn
generální ředitel
Národní knihovna České republiky